

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
Égész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Égész évre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Katonáék törvénye.

Valóban a legégetőbb mulasztást, mondhatni legalább is 40 év mulasztását fogjuk kipótolni, ha a katonai büntető eljárásról szóló javaslatokból törvény lesz. Ezt a törvényt mindjárt a kiegyezés után kellett volna megcsinálni, mert az egész katonai büntető eljárásunk még a Mária Teréziabeli korszakból veszi eredetét és nincs a világon sem polgári, sem katonai téren ilyen elmaradott kriminális eljárás, mint ez a mi katonai büntető eljárásunk.

Ezzel az önkényes hibás eljárással szemben az új büntető eljárásunk a modern jogtudomány minden intézményes eszközeivel felszerelt katonai büntető eljárást hoz be, honosít meg. A közvetlenség, a vád és védelem elve, a nagy nyilvánosság ellenőrzése a legteljesebb mértékben érvényesül . . .

Először is külön választatik a hadbírótság a vádhatóságtól, melyet aztán külön katonai ügyészség fog ellátni a felelősség különböző fokozatán.

A vizsgálat kiegészítését, kiterjesztését, megisméllését indítványozhatják az érdekeltek. Ekként tehát a bűnper előkészítő stádiumban is érvényesülhet a védelem elve. Bár itt az új katonai

bűnper során az ugynevezett előkészítő vizsgálati cselekmények nem oly döntő fontosságúak, mint például a polgári büntető eljárásban, mert itt a katonáknál nincs a vádtanács előtti eljárás intézménye. Nem kell előbb külön határozni abban a kérdésben, hogy elég súlyos gyanuok merülnek fel a vád alá helyezésre nézve és csak ennek eldöntése után kerül az ügy főtárgyalásra az ítélőbiróság elé.

Mikor a katonai ügyész elérkezettnek látja a vizsgálat befejezését, nyomban az ítélőbiróságnál a főtárgyalásra viszi a dolgot. Ott az ítélőbiróság előtt terjeszti elő vádindítványát. Az új katonai büntető eljárás tehát nélkülözi a közbeső fórumot, a vádtanács intézményét. Ezt a gyorsaság szempontjával indokolják. Ebben is van igazság, mert a polgári büntető eljárást éppen ez a vizsgálati és vádtanácsi intézmény teszi hosszadalmassá és ez egymagában még sem nyújt biztosítékot, mert a vádtanács által vád alá helyezettnek 40%-át az ítélőbiróság felmenti. De a vádtanács intézménye a polgári büntető eljárásban még arra is szolgál, hogy a vizsgálati fogság és az illetékesség némi kérdéseiben is döntsön.

Ellenben erre nincs szükség a ka-

tonáéknál, mert ott a katonai parancsnok rendeli el a vizsgálati fogságot és a letartóztatást. Már ebből a szempontból is szükséges, hogy az ügy minél előbb az ítélőbiróság elé kerüljön. Ott aztán a vádott szóbeli meghallgatása, a vád és védelem előterjesztése, bizonyítékok közvetlen a bíróság előtt való foganatosítása, iratok felolvasása, tanúk, a sértettek eskü alatti kihallgatása, a bűnjelek megsemmisítése, egyáltalán a vád és védelem állításainak, valamint a bizonyítékoknak szabad mérlegelése alapján dönt a bíróság, melynek tagjai az első fokon is részben jogászokból, a magasabb bíróságnál tulnyomó részben jogászokból, a legfelső bíróságnál pedig, mely a semmisségi panaszok ügyében dönt, kizárólag jogászokból áll.

Ami a bírósági szervezetet illeti, I. fok a dandárbírótság, mely a kisebb jelentőségű bűntettek, vétségek és kihágások ügyében dönt, II. fok a hadosztálybírótság, mely a legénység leg súlyosabb esetében II. fokulag és valamennyi tiszti bűnügyben I. fokulag jár el. Aztán a végső foku bíróság a közös hadseregnek a legfőbb katonai bíróság és a honvédségnek a legfelsőbb katonai törvényszék, mely a hadosztálybírótság ítéleteire nézve másodfokulag és a dan-

RÁCZITS és CZVRKUSITS fűszer és csemege üzlete ZOMBOR.

Kávé és tea behozatal a termelő országokból.

Miért fölösleges ma már, hogy kávé és tea szükségleteit
::: a fővárosban vagy Trieszti cégeknél szerezzék be? :::

Mert fenti cég nagyarányu forgalma révén ezen cikket nagymennyiségben egyenest
a termelő országokból szerzi be, és így módjában áll bármily nagy Import-céggel
::: a versenyt felvenni, oly módon, hogy a LEGFINOMABB minőségű :::

KÁVÉT vagy TEÁT

aránytalanul olcsóbban szállítja mint a trieszti stb. cégek. 🐾 🐾 🐾 🐾

ÁLTALÁNOS KÖZKEDVELTSÉGNEK ÖRVENDŐ

„COLUMBIA“ pörkölt kávéink árjegyzéke:

„COLUMBIA“	igen finom keverék	1 kilo	. . .	3-60 K
„	Sebastiano	1 kilo	. . .	4-— K
„	Ceylon	1 kilo	. . .	4-40 K
„	Kingston	1 kilo	. . .	5-— K
„	Karlsbadi	1 kilo	. . .	6-— K
„	gyöngykávé	1 kilo	. . .	4-40 K

1 postacsomag 4 1/2 kilo vételnél bérmentve. 🐾 🐾 *—65 🐾 🐾 Kérjen árjegyzéket!

dárbiróság ítéleteire nézve mint semmitőszék jár el. Minden fokon nyilvános, közvetlen, szóbeli lesz az eljárás, ezenkívül bármely katonai büntetőügyben és pedig úgy a katonai fegyelmi és büntető, mint a közönséges büntettek tárgyalásakor polgári ügyvédek is vihetik a védelmet.

A drágaság.

Horribilis módon emelkednek az élelmi cikkek árai, úgy hogy a fogyasztó közönség teljesen el van már keseredve. Úgy érzi magát, mint a bakasziv a nyeregben. És különös, hogy most, mikor bő természettel áldotta meg a jó Isten a termelőket, nemhogy leszállna az élelmi és egyéb szükséges háztartási cikkek ára, de folyton emelkedik, sőt ily körülmények közt nemsokára elérjük azt, hogy egészen a csillagokig emelkedik föl mindennek az ára.

A szegény embernek és a tönkvert családapának csak az a „gyönyörűsége” marad meg a méregnagy drágaság mellett, hogy busulhat, és megint csak busulhat, mint *Izso Miklós busuló juhásza*. Hát nincs sehol se éber hatóság, aki ennek az elviselhetetlen drágaságnak valami módon határt tudna szabni?

És ha még tiszta volna minden élelmiszer és nem vetemednének arra is a lelketlen termelők, hogy az iszonyu nagy drágaság mellett meghamisítsák az élelmi szereket és ölő mérget árusítsanak a fogyasztó közönségnek, csak-hogy minél nagyobb hasznot csikarjanak ki a közönség bőrére.

Ha ez így tart sokáig, hát teljesen tönkre megy a szerény körülmények közt tengődő családapája, de különösen a középosztály értelmisége, mert hiába biztatja magát, mint a kocsis a lovát, azzal, hogy jön még egy jobb kör, mely után buzgó imádság epedez száz-ezrek ajkán, mert bizony nem jön,

hacsak a hatóság hamarosan közbe nem veti magát és erélyes intézkedéssel meg nem szünteti, vagy legalább is nem csökkenteti egész vonalon az égis tornyosuló kapzsi drágaságot. Mert itt erélyes intézkedésre van szükség, mely kiméletet nem ismer a zsarolókkal szemben, hogy legalább a reménynek ez a halvány sugara enyhítse a szerencsétlen családapája agyára ólomsúlyként nehezedő azon gondolatot, hogy lesz még *rosszszabul* is és feladhatja magának és családjának is az utolsó kenetet és megülheti a halotti torát is!

Mert arra a hatóságra, mely kegyelmet nem ismerve nagyot ütne szét a vért is kiszipolyozó zsarnok had között és egyszerre kettévágná ezt a gordiusi csomót: nem köveket, hanem *rózsákat* dobna a drágaság fertőjébe már-már elmerülő hálás közönség és imaszerű fohászt rebegnének ezek és ezek ajkai.

Addig is, míg ez bekövetkeznék, ha már ez idő szerint nem segíthet semmiféle hatóság se a fogyasztó közönségen, hát legalább maga a közönség segítsen önmagán, úgy ahogy tud és ahogy a körülmények megengedik. Hisz a közmondás is azt tartja, hogy „Segíts magadon és az Isten is megsegít!” Van Zomborban egy *fogyasztási csarnok*, melynek tulajdonosa a legmeszebbmenő engedményeket nyújtja a tagjainak, amennyiben a *rendes napi árak mellett* a bevásárolt összeg után 10% engedményben részesíti a fogyasztási csarnok minden tagját kivétel nélkül és kifogástalan és jóminőségű háztartási és egyéb szükséges árucikkeket tart raktáron.

Hát ne bizzuk el magunkat egészen a vak sorsra, hanem minél számosabban lépünk be tagokul a *fogyasztási csarnokba*, hogy ez által sanyaru helyzetünkön legalább némileg segítsünk és a folyton fokozódó drágaságot ezen igazán üdvös intézmény által is enyhítsük.

A csarnok tulajdonosa egyike a

legrégibb és legjobb hírnévnek örvendő kereskedőinknek, aki minden tekintetben arra törekszik, hogy a „csarnokosok” igényeit kifogástalanul pontosan elégítse ki. És minél nagyobb számban lépünk be a fogyasztási csarnokba, annál nagyobb előnyt biztosíthatunk magunknak és szép összeget is takaríthatunk meg a 10% engedményből havonta.

Előre hát, hogy megtörhessük a kinzó drágaság *pokolkapuját!*

Mert csak összetartással és lömörüléssel segíthetünk magunkon, mivel a folyton felhangzó jajkiáltásunk — tettek hiányában — csak a pusztában elhangzó szava lesz!

A „Zombori Sport Egylet” táncmulatsága.

Augusztus 13-án este 9 órakor hatalmas ünnepléssel indul meg a sportestély. A délutáni uszóverseny győztese lelkes, bájos lányok — asszonyok és irigy, sóvár pillantású „kivénült” gyerekek előtt átveszik a jól megérdemelt jutalmat. Azután kezdődik a tánc — akár három napig.

Tavaly ilyentéjt rendezte a Sportegylet fiatalága szintén nagyszerű mulatságát. A tavalyi kedves emlékek hisszük, hogy élénken élnek még a táncszerető lánylelkékben. E kedves emlékekre appellálva ragadjuk meg a szócsovet és tele tüdővel lelkesedéssel fujjuk meg a riadót. Hadd hangozzék a mindig mosolygó híres Bácsország. Hadd hallják meg legvégső zugában is, hogy a táncostermő Zombor városában kedves, intim mulatság készül, melyen komoly munkában megedződött athléták fáradhatatlanul fognak táncolni.

Hadd tudják meg, hogy a leghíresebb „majmok” is megszégyik ez alkalommal büntetendő fogadalmaikat és táncolni fognak.

Hölgyeim! Ennél nagyobbat a „Bácska” egy riportere sem ígérhet. Ennél komolyabb szó Ádám apánk „igenje” óta el nem hangzott.

Hölgyeim! Talán csak azzal tehetem még kedvesebbé fényes ígéreteimet, ha bevallom, hogy nincs casus rá, miszerint *kabaré* legyen. Kabaré nem lesz! Szinte hallom a

Philosophia mortis.

Ita: Dr. Pataj Sándor.

— Mit kerestek a lexikonban? nem tudjátok azt, hogyha az ember valamiről felvilágosítást akar, akkor azt sohasem találja meg a lexikonban.

— Az csak olyan nagy tudósnál fordul elő, mint amilyen te vagy, aki most gyengéden azt akartad tudtunkra adni, hogy amit te nem tudsz, azt a lexikonban sem lehet megtalálni.

— Az ilyen nagy tudós mint én, az nem mondja azt, hogy mindent tud, hanem legfeljebb azt, hogy mindent jobban tud.

— Hát ha mindent jobban tudsz, úgy mond meg a lexikon helyett, hogy mikor halt meg Ágai Adolf?

— Na lám, ezt igazán jobban tudom, mint a lexikon, és ez is egy bizonyíték arra, hogy amit az ember nem tud, azt a lexikonban sem találja meg, mert fogadok veletek, hogy ez nem áll benne.

— Már hogyne volna benne. Egy ilyen híres író . . . (tovább lapoz.)

— No ne keressd, egészen bizonyos, hogy nem áll benne, mert az öreg, hál Istennek,

még meg sem halt, és öreg hiba is volna tőle, mert véleményem szerint ő tud legjobban magyarul írni.

— Nem tudom, hogy honnan vettem, de mintha most olvastam volna a haláláról.

— Lehet, hogy összetéveszted a Borszem Jankó másik szerkesztőjével, Lipsey Ádámmal, aki mostanában halt meg.

— Pedig én úgy emlékszem . . .

— Légy egészen nyugodt, ez egy része annak a mindennek, amit én jobban tudok. Ágai még él. Hanem ez a ti keresésetek, amelylyel ti az élő Ágairól abban a hiedelemben voltatok, hogy meghalt, megerősíti azt az elméletet, amelyet én a halál fogalmáról kiépítettem.

— És ez?

— Ez az, hogy a halál fogalma egészen a tudatunktól függ.

— Hogyan?

— Hát úgy, hogy most például Ágai Adolf a te tudatodban halott volt. Künn porladt valamely temetőben, természetesen diszsihelyen, amelyet a város törzsfőnökei ingyen engedtek át a jeles írónak (én úgy mondanám: „A magyar prózairónak”)

a míg ő vigan készül a hétfői Kagálra, amely megint Balónéval lesz. Akiről nem tudtuk, hogy él, az reánk nézve meg volt halva és innen már csak egy egyszerű logikai lépés odáig, hogy a kiről nem tudjuk, hogy meghalt, az él.

— Ez lenne szerinted a halhatatlanság problémájának a megoldása?

— Ez, szerintem, a halál gondolatából való kigyógyulás problémájának a megoldása.

— Tehát el akarod hitetni velünk, hogy aki meghalt, az él, és akkor nincs okunk a halálon keseregnünk?

— Nem akarok elhitetni semmit sem, ami nem igaz. De ismerve az ember önzését és gyarlóságát, nagyon könnyen rá fogom venni arra, hogy megalkudjék velem a halál olyan képére nézve, amilyent én fogok elibe állítani; és ez kedvessé, fájdalom nélkülivé fogja tenni a rémet.

— Akkor te az emberiséget megváltod a haláltól, vagy legalább a halál félelmétől, amely pedig több, mint amaz.

— Ha lehet, szívesen leszek ilyen megváltó.

— Halljuk tehát a halál evangéliumát

szívek megnyugtató dobbanását. Nem, nem lesz. Azért sem! Táncolni kell önöknek már este 9 órától... ki tudja meddig.

Hölgyeim! A két legnehezebb lövegem kidobtam. Többet nem ígérek. Aki szavamban kételkedik, jöjjön el és győződjék meg — igazmondásomról.

Még csak a kedves, türelmes jó mamákhoz van egy-két kérő szavam. Nem bált csinálunk. Egyszerű kedves intim estélyt, melyen kitartó fesztelen jókedvvel akarunk mulatni. Meg akarjuk mutatni pesti vendégeinknek, mi az a bácskai kedv és tánc. Ezt csak úgy érhetjük el, ha nem jönnek a lányok puccosan, drága, feltett ruhákban, hanem egyszerűen kedvesen, mint csókolni való — mezei virágok. Öltözzünk egyszerűen!

Táncos urak! Ti pedig kipihenve álljatok a starthoz. Ne valljunk szégyent. Táncoljatok! Hajnalig! Másnapig! Ahogy a hangulat diktálja. Ezuton is kérlek benneteket, egyszerű nyári ruhákban jelenjete meg.

A táncestély a Vadászkiért szálló kert-helyiségében lesz augusztus 13-án (vasárnap) este 9 órakor. Belépő jegy: személyenkint 2 kor.; családijegy 5 korona. Jegyek előre válthatók Schön Adolf könyvkereskedésében.

„Majmok” meg nem jelenése kéri!

Sport haramia.

H I R E K .

R i g m u s .

Mi földi el a kék eget?

— A por.

Zombornak mi ad jellegét?

— A por.

Mi az, amiért könnyet hullatsz

S amibe mégis belefúlladsz?

Mi az, ami fölzáll s jól teszi,

Ha e jogát még élvezzi?

— A por, a por, a por.

Mi van az öntöző kocsiban?

— A por.

Mi volt, ami lesz és mi lesz, ami van?

— A por.

Mi az, ami nyolcszor van egy hétbe

És belemarkol a vesébe?

Az ébredésed vaj mi leste

És mi hajt haza péntek este?

— A por, a por, a por.

— A gondolat akkor fogant meg bennem, amikor először olvastam, hogy vannak olyan csillagzatok, amelyekre a fény sugar a földről 3000 év alatt ér oda. Ugy, hogy ha azok idelátának, most látnák Nagy Sándor harcait. Nem lehetetlen, hogy valamikor találjanak fel olyan gépezeteket, amelyek az ilyen régen utnak indult sugarakat visszavetítik arról a Syriusról és itt valami tükrökben vagy lencsékben összegyűjtve, mi magunk láthatjuk Nagy Sándor harcait vagy a világtörténelemnek bármilyen közelebbi képét teljes hűségében ismétlődni.

— Moziban.

— Moziban, vagy tudományos akadémiában, vagy törvényszéki tárgyalóteremben; mert a technika csodáit nemsokára át fogjuk vinni az őket megillető méltóbb helyekre a hasznos apró mozi vállalatokból. De éppen ezek a csodák, amelyek a rég meghaltak életét újra játszathatják a vásznon. fogják megzavarni az élet és a halál fogalmait.

— Ugy érted, hogy a megholt hangját a gramofonokon, alakját a mozi fogja újból élénkbe varázsolni és ez idézze elő a családást? Hiszen, ha az egész életet játszhatjuk

Mi fúj, mi rág, mi szí, mi fog?

— A por.

A fagyaltokban mi ropog?

— A por.

Mi az, amitől meg kell hóni?

Mi fő a tejben, Weinfeld Móni?

Mi az, mi ápol s eltakar,

Ó közrandasági hivatal?

— A por, a por, a por.

Pont.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sztajits István okleveles tanítót a szabályai volt határörvidéki, jelenleg községi iskolához nevezte ki rendes tanítói minőségben.

A zombori iparos dalárda — Szegeden. A szegedi polgári dalkör augusztus 12-én és 13-án a körnegyvenéves jubileumi ünnepélyének keretében országos dalversenyt és Liszt-émlékünnepélyt rendez, a melyen az ország legjelesebb dalárdái fognak résztvenni. A nagy számban jelentkezett s kiváló daltestületek között találjuk a budapesti „Visszhang”, „Testvériség” dalárdát, a temesvári dalkört, a lugosi iparos dalkört, a kolozsvári „Máv. összhang”, a győri „Egyetértés” dalkört és városunk büszkeségét, az országos dalversenyekről mindenkor győzelemmel hazaérkező zombori iparos dalárdát, a melynek megbecsülését mi sem jellemzi jobban, hogy az ünnepi szerenádot dr. Kelemen Bélának volt főispán tiszteletére éneklé és hogy a koszorusleány tisztséget Brausswetter szegedi előkelő iparos bájos leánya fogadta el. A zombori iparos dalárda tagjai Szántó Károly karmesterükkel fokozott lelkesedéssel és kitartással készülnek a versenyre, hogy becsületes és nemes tulajdonságaikkal, minőt a fegyelmességgel nagy és szépen csiszolt hanganyaggal és művészi kidolgozással Lányi „Dalszentháromság” kárdalát diadalra juttatva ismét beigazolhassák a dalművészet iránti szeretetüket, a magas foku zenei fejlettségüket és hogy ezen nehéz és hatásos zene kompozícióval városunk hírnevét emeljék és a dalárda sikereit szaporítsák. A dalárda pénteken este 9 órakor tartja a verseny előtti utolsó próbáját, amelyen a dal és dalárda barátait szívesen látják.

Az ideai tisztavetés. Az új tiszték kinevezése, mint minden esztendőben, az idén is augusztus tizennyolcadikán, a király szüle-

tésnapján fog megtörténni. A teréziai katonai akadémiából az idén száztizenhét hadnagy fog kikerülni; ezek közül nyolcvannégy a gyalogsághoz és a vadászrezdekhez, harminchárom pedig a lovassághoz lesz beosztva. A technikai katonai akadémiából kilenevenkét hadnagy kerül ki, ezek közül negyvennégy a tabori tüzérséghez, tizenegy a vartüzérséghez, huszonhat az utászrezdekhez, hét a vasuti- és távirözrezdekhez és egy a lovassághoz kerül. A Ludovika-Akadémia hadnagyai közül heten a közös hadseregbe kerülnek, még pedig egy a vadászrezdekhez és hat a lovassághoz, a többi a honvédhadseregben marad. A közös hadsereg tizenöt gyalogsági hadapródiskolájából kétszázhetven növendék kerül a hadsereghez, még pedig kétszázhuszonkettő a gyalogsághoz, huszonhat a vadászrezdekhez, tizenhét a szekerészrezdekhez, négy az egészségügyi csapatokhoz és négy a számellenőrzési szakmába, kilenc növendék az osztrák, négy pedig a magyar honvédséghez kerül. A honvédségi hadapródiskolából tizen kerülnek a közös hadseregbe, még pedig hatan a gyalogosokhoz, négyen a vadászrezdekhez; a lovassági hadapródiskolából huszonhárom a lovassághoz, a tüzérségi hadapródiskolából hetvenhét a tüzérséghez, ötvenegy a tabori és huszonhat a hegyi tüzérséghez. Az utászrezdekapródiskolából harmincketten kerülnek ki, még pedig huszonöt az utászrezdekhez és hét a vasuti- és távirözrezdekhez.

Kiküldetés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1911/12. tanévre Varga Antal újvidéki főgimnáziumi tanárt tanulmányi utra küldte ki Angliába.

Uj postaügynökség. A temesvári postaigazgatóság elrendelte, hogy Bácsmegegyében, Zentafelsőhegy telepen folyó hó 11-én postai ügynökséget léptet életbe. Felügyelet tekintetében az ügynökség a zentai postahivatalhoz tartozik és összeköttetését a Szabadka—Obecse közt naponként háromszor közlekedő postavonat útján kapja.

Mérsékelt áru menettérti jegyek. A Szent-István ünnepnap alkalmából a magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a nevezett vasut, valamint a kassa—oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól az üzemiállók álló helyiérdekű vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomnak kizárásával mind a három kocsiosztályra nézve Budapestre mintegy 30 %-kal mérsékelt áron menettérti jegyek adatnak ki. Ezen menettérti jegyek folyó évi augusztus 18—20 napjain az utóbbi napon azonban legkésőbbben délelőtt 9 óráig Budapestre érkező valamennyi személyszállító vonathoz (expressz vonatok kivételével) fognak kiadatni. E menettérti jegyek 5 napig érvé-

a filmmel, hiába vágjuk el a temetés képenél, csak eszünkbe jut ez is, és esetleg újból feltépi a már begyógyult sebeket.

— Nem, ilyen naivitásokra nem gondolok, bár közvetve ezek a dolgok is nagyban előmozdítják az én problémám megoldását. De a földolog a távolság fogalmának a halállal való összeköttetése. Ez a dolog kulcsa. Vegyünk egy példát. Tudod mi a bigamia?

— Igen, az a cselekmény, amelylyel az ember kétszer követi el azt az ostobaságot, hogy megnősül és, amelyre ezért a törvény szigorú börtön-büntetést szab.

— A definitiód nem éppen a legszabatosabb, és szigorlatnál ajánlanám, hogy hozzámondjad, hogy a második házasságot akkor kötötte, amikor az első még érvényben volt. Hát ilyen bigamia esetében a vádlott fel lesz mentve, ha kiderül, hogy az esküvője előtti napon az első életpárja meghalt valahol Ohio államában. Itt van az én Syriusból jövő fény-sugaram, amely leoldja a vádlott bilincseit. Pedig, ha a gonosz szándékot és a tudatot kellőképpen büntetni lehetne, ezt a vádlottat tulajdonképpen meg kellene büntetni, mert ő

hozza az a syriusi sugar csak jóval az esküvő után érkezett, tehát az ő tudatában még a halál képe nem volt, és ezért az ő cselekedete tulajdonképpen az élő hitvestárs ellen elkövetett büntett volt, és a szerint büntetendő.

— No én nem is büntetném meg szégyent. Akinek két felesége van, az eléggé meg van már büntetve, akár egyszerre élnek, akár egymásután.

— Amit te itt léhaságból mondasz, az valóban jogosult álláspont. És ha majd eszembe juttatod, egyszer kifejtem előtted ezekről a családi és erkölcsi büntettekről való véleményemet, amely lényegesen eltér az öreg Csemegeitől. Így pl. a nép sohasem fogja megváltoztatni azt az érzését, hogy a magzatelhajtás nem büntetendő cselekmény, a lefoglalt buza elfogyasztása nem sikkasztás sat. De ezt most ne feszegessük, mert ez egész külön dolog.

— Ez a lexikonod egy másik kötetében van ugye?

— Igen. A hasonlat, amiért felhoztam a példát, azt bizonyítsa, hogy a tudat, az érzés, és nem maga a tény, kellene hogy a halál megítélésénél reánk hasson. Ismerete-

nyesek oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva érvényességük az 5-ik napon éjfélkor lejár. Megjegyeztetik azonban, hogy a visszatérés legkorábban csak folyó évi augusztus hó 20-án délután történhetik; — korábbi visszatérés esetén a jegyek érvénytelenek. Az utazás megszakításának sem met, sem jövetkor nincs helye. Gyermeknek számára külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

Lóverseny Zentán. A zentai gazdakör szeptember hó 10-én lóversenyt rendez.

Az ideai államsegély szétosztása. Az ideai államsegély szétosztására is éppen úgy, mint az eddigiekre is, sokáig kellett várni. Így is lenne ez mindaddig, míg törvényhozásilag nem gondoskodnak ennek a felvételéről. A polgármesterek egyesülete, a városok kongresszusa s az egyes városok is szóvá tették ezt a körülményt s a belügyminiszter az ideai segély felosztásáról szóló rendeletében, amely a múlt szerdán jelent meg — már határozott ígéretet is tesz, hogy erre vonatkozólag törvényjavaslatot terjeszt a képviselőház elé. Ez a törvényjavaslat előadói tervezetben tudunkkal már készen is van s revidálásával Samassa osztályvezető valószínűleg a most megkezdett szabadsága alatt fog foglalkozni. Hogy azonban törvényé mikor válik, az a mai parlamenti viszonyok miatt még bizonytalan. Az ideai 3 millióból ezuttal csak 2 millió osztatott fel, a harmadik millió pedig már a törvény alapján kerülne kiosztásra. Ez meglepte a városi tisztviselőket, akik az egész államsegélyhez szerettek volna hozzájutni. Hátrány azonban nem származik a belügyi kormány ez intézkedéséből, mert a tisztviselők illetményeinek a kiegészítésére ez nem lesz befolyással, amennyiben a benyújtandó törvényjavaslat oly rendelkezést is fog tartalmazni, hogy a jövő évtől kezdve a tisztviselők a rendezés szerinti illetményeiket teljes összegében meg fogják kapni. Az összeg hovatfordítása tekintetében az 1910. évi május hó 11-én kiadott körrendeletben foglaltak az irányadók, azzal a korlátozással, hogy amennyiben az illető város a segélyösszeg felosztásánál az előirt irányelveket mindenben betartja, az egyesek részére megállapított segélyösszeg az év lejárt hónapjaira egy összegben azonnal, az év hátralévő hónapjaira pedig a fizetési kiegészítésre eső részösszeg havonként előre, a lakpénz kiegészítésére eső összeg pedig a városi házbérnegyednek megfelelő időben és részletben szintén előre kifizethető. A köz-

sek azok a megható historiák, amikor a külföldön haldokló fiu megbizva a jó barátját, hogy az édesanyjának írjon tovább leveleket az ő nevében, hogy az soha meg ne tudja az ő halálát. Az ilyen esetek sokszor sikerültek és az anyai szív boldog ámitásban maradt a halál tudata nélkül.

— A „Briefe die ihn nicht erreichten.“

— Olyan valami. Bár ez még közelebb áll az én teoriámhoz. Mert itt már alattomban gondolt a levélíró arra, hogy a címzett meg is halhatott azóta és erről utóbb meg is győződik. Az én elméletem az, hogy ha tudom is, hogy a levelet sohasem olvassák el, mégis megírom. Megírom, ha nem is papíron és levélbéllyel, de gondolatban és szíven. A midőn az édesanyám meghalt, gyászruhát vettem magamra, dacára annak, hogy ezt teljesen felesleges és ostoba szokásnak tartom. Felvettem, mert gondolatban az édesanyám előtt nem akartam tüntetni a merész és ujszerű felfogásaimmal. Éreztem, hogy ha megkérdezhették, hogy vegyek-e fel fekete ruhát, ő bizonyára azt felelte volna, hogy igen, ne akarj különködni ebben, hanem tedd meg, amit a világ elvár.

(Folyt. köv.)

gyűlésnek az államsegély felhasználása ügyében hozandó határozata szabályszerűen felszerelve, a felelősi határidő letelte után a belügyminiszterhez ezuttal is haladéktalanul fölterjesztendő lesz.

Bacillusmentes pénz. Az amerikai nemzeti bank érdekes ujtással lepte meg a világ pénzgyártó hatalmasságait. Oly bankkókat bocsátott ki legújában, melyek semmiféle ragály terjesztői nem lehetnek, miután már saját anyagukban tartalmazzák a dezinficiálás szerét. Az új amerikai papírpénzek ugyanis olyan festékekkel vannak nyomva, amelynek főalkatrésze szagtalanított karbolsav. A karbolsav tudvalevőleg a legjobb dezinficiáló szerek egyike, amely a legtöbb ragály kór okozóit megöli. Az így készített bankjegyek tehát önmagukat sterilizálják. Az amerikai nemzeti bank új eljárását a világ többi állama is át fogja venni, mert kétségtelen, hogy ezáltal a nemzetközi érintkezésben történő fertőzéstérjesztésnek útját egyszerre el lehet vágni. Az osztrák-magyar bank által ezuttal kiadandó valamennyi papírpénz az amerikai módra szintén karbolsavval lesz átitatva.

Megkezdődött a vadászati évszak. Julius végével a törvény értelmében véget ér a vadászati tilalom. Augusztus elsejével megkezdődött a fogoly vadászat. Augusztus 15-én már fácánra és nyulra is szabad löni.

Utépítés. A bácsföldvári vasuti állomáshoz vezető th. közut 0.550 km. meghosszabbított szakaszát kiépítik. A munkálatokat a vármegye alispáni hivatala fogja az augusztus 16-án megtartandó versenytárgyaláson vállalatba adni.

Borbély és fodrászok ünnepnapja. A magyarországi borbélyok és fodrászok augusztus 21., 22. és 23. napján országos fodrász kongresszusra gyűlnek össze Aradra. E napokat ünneppé óhajtják avatni azzal, hogy a kongresszus első napján, augusztus 21-én (hétfőn) az egész országban a borbély és fodrász üzleteket egész nap zárva tartják. Egyben értesülünk a Marosvásárhelyen megjelenő országos Fodrászok Lapjából, hogy ez alkalommal megalakítják a vidéki fodrászok országos egyesületét is, melynek az a célja, hogy szakmájukat a művelt külföldi nivóra emeljék.

Elfogott fatolvaj. Vélies Gusztáv bajai fakereskedőtől már hónapok óta állandóan lopják a fát, a tolvajt azonban soha nem sikerült elfogni. Vélies megtudta, hogy Utri Pál szitakészítőnél járt egy napszámok-külső ember, aki igen olcsó áron eladásra ajánlott nagymennyiségű fát. Vélies megkérte

Thököly-ut 10. sz. ————— Thököly-ut 10 sz

BELHÍVÁS.

— **BUTORT** akar venni, az Aki **BUTORT** bizalommal

forduljon hozzám. ∴ Raktáron vannak:

polituros hálósobák, ugymint: kőrís, cseresnye, zebra stb. Továbbá: modern ebédlők, kredencek és uri szobák.

!! **MEGRENDELHETŐK:** !!

szalonok, könyvtárak, valamint

eredeti **BRONZUTÁNZATU** butorok.

Irodák, kávéházak és olvasótermek részére

butorok mindennemű színben saját tervem

szerint készpénzért, vagy részletfizetésre is.

50—24 Tisztelettel

Szpevák Béla,

— műipari butorkészítő, —

ZOMBOR, Thököly-ut 10.

Utrit, hogyha ez az ember megegyeszer eljönne hozzá, akkor rögtön értesítse, mert valószínű, hogy azt a fát tőle lopta. Másnap Utrihoz eljött újra Farkas Béla napszámok és újra eladásra ajánlotta a fát. Utri látszólag belement az üzletbe és elment oda, ahová a fát Farkas elrejtette. De követte őket Vélies is, aki ráismert a tőle ellopott fára. A tolvaj napszámok ellen megindult az eljárás.

Öngyilkosság. Gavrilovic János 45 éves újvidéki gazdálkodó kedden felakasztotta magát. Tettének oka, amint az eddigi vizsgálat megállapította, gyógyíthatatlan betegség.

SPORT.

Rovatvezető: **Schmidt L. József.**

TÁVIRAT: „Toldi, Baranyi, Vendelin, Munk, Las Torres, Hajós, Zachár, Belezay; stb. stb. indulása a zombori versenyen biztos.“

Tehát Zombor város közönségének oly élvezetben lesz része, amilyennel vidék még nem dicsekedhetett.

Azt hiszem, nem is kellene kommentárt fűzni e távirathoz.

Toldi most nyerte Angolország melluszó bajnokságát. Alig $\frac{2}{5}$ másodperccel maradt el a világrekord idő megett. Sőt trainingbe nem egyszer világrekordon belül uszott Anglia bajnoka! Hihetetlen fényes eredmény. A világ leghíresebb bajnokait verte le könnyen.

Baranyi alig pár napja 100 m. hátuszásban $1\frac{1}{2}$ -másodperccel dönté le a régi világrekordot.

Vendelin a 400 méteres hátuszásban 8 másodperccel javította meg a világrekordot. Las Torres a tegnapi nap folyamán iparkodott megdönteni a 400 méteres világrekordot. Hogy sikerül neki, hisszük.

Ezeket kívül minden egyes uszó: klassis. Ennyi világhírű uszót még pesti versenyen sem láthatunk együtt.

Pestről kapott értesülésünk szerint minimálisan 30 pesti uszó vesz részt versenyünkön. Körülbelül ugyanannyit állít starthoz a Zombori Sport Egylet is. Szóval nagyszabásu lesz.

A Sport Egylet sem költséget, sem időt, sem fáradságot nem kimélt, hogy minél nagyobb élvezetben legyen része közönségünknek.

Klasszikus küzdelem lesz a műugrásban. Rajaagh és Denes páros harca ritka élvezetet fog nyújtani. Gyönyörű verseny lesz: 3 méter magas ugródeszkával. Valóságos akrobata mutatványok. Mindkét ugró bejárta a külföldet, úgy hogy tapasztalatokban gazdagodva immár világhírű műugrók!

Közben pihenőszámul bemutatjuk az életmentés különböző fázisait.

E verseny keretében fog eldőlni, hogy kicsoda Delmagyarország legjobb gyorsuszója.

Talán legizgalmasabb lesz a vízipóló mérkőzés. A zombori Sp. E. csapata, hiszszük, hogy még a fővárosi csapatokkal szemben is diadalmasan megállja helyét.

Itt lesznek a világhírű hát-, mell-, oldal- és gyorsuszők.

Városunk közönsége ki fog tenni magáért. Bizunk benne! Nem fog cserben hagyni bennünket akkor, midőn az ő kedvéért rendeztük e versenyt. Nem fog cserben hagyni, mikor a pesti uszők hatalmas gárdájukkal felkeresik városunkat.

Jöjjen el mindenki. Nehogy szemünkre vethessék, hogy „látszik, hogy mucsai fogalma sincs a sporthoz.“

Ilyen élvezetben időtlen idők mulva sem lesz részünk többé...

A versenyt a fürdőház előtt tartja meg az egylet. A tuloldalón kényelmes ülés és büffe áll a közönség rendelkezésére.

A verseny kezdete délelőtt 11 és délután 4 órakor. Mindkét versenyre 1 koronás belépőjegy szolgál. Diákjegy 40 fil. Program a helyszínen 20 fillérért kapható.

Verseny után este 9 órakor tánc a „Vadászkürtben“. Sipos Ferkó szolgáltatja a zenét. A viszontlátásra.

slj.

CSARNOK.

Egy bács-bodrog-vármegyei táblabíró 1828-ban

a későbbi Tököllyanum alapítójáról és a temesi Hunyadi-várról¹⁾

Bajnai Zákó Milán nyugalmazott verseci főispán, jelenleg a titeli kerület országgyűlési képviselője, több év előtt birtokomba bocsán-tani volt szíves a boldogult atyámnak, Dömötör Pál, Bács-Bodrog, Baranya, Toina vármegyék táblabírájának²⁾ bajnai Zákó György bács-bodrog-vármegyei táblabíróhoz — Zákó Milán nagyatyjához — írt eredeti levelet, melyet atyám Temesvárról keltezett „Füves (május) 20-án 1828-ban“, hol akkor ő „országos conscriptor“-ként működött.³⁾

Ezen, egy hazafias érzésű nagy szerb alapítónak, valamint a török-verő nagy Hunyadinak emlékéhez fűződő historikumánál fogva a közérdeklődést is méltán felkölthető levél tartalmát — más egyebekre vonatkozó részének kihagyásával — helyén valónak vélem a Bács-Bodrog vármegyei történelmi társulat évkönyvében közzétenni.

A levél hátlapjára, mint boríték-alakra, írt címzés a következő:

Tekintetes Nemes Temes Vármegyében munkálódó Országos Conscriptor és Tábla Bíró Dömötör Páltól.

Tekintetes Nemes és Nemzetes Bajnai Zákó György urnak Tekintetes Nemes Bács és Bodrog Vármegyék előkelő Tábla Bírójának ajánlva

a közben fekvő Helységei Ties Bács Vármegyének sietve és biztosan küldjék.

BAJSÁRA.

Ebből a címzésből már megtudjuk, hogy ez időben az országos összeírás (népszámlálás? vagyösszeírás?) vezetésére vármegyei táblabírók küldettek ki, felfogván egész horderejében az összeírás fontosságát és biztosítván annak megbízhatóságát; másrészt pedig, hogy a postai közlekedés gyorsítására nem ártott a levél borítékán meghagyást intézni.

A levél tartalma:

„Temesvárról Füves (Május) 20-dikán 828-ban.

Szeretett Barátom!

Látám Tokölit, a' Te derék Sógorodat, — vendége valék Neki — tapasztalám benne azon sajátját, melynek már híret többször hallottam, és a' mely földisze az emberiségnek és ez: a' halmozott gazdaságnak, pompának, fénynek, rangnak közepeből is kitündöklő rokon szeretete az embereknek, az, a' Nagyobban mennél ritkább, annál becsülendőbb alázatosság, leereszkedés.

Látám tehát Tökölit, nemesak, hanem beszéltem is vele: Ugyanis: itt Temesváron most Köz Gyűlés lévén, Ő is, mint ezen Megyében elsőrangú Birtokos és Táblabíró megjelent, s bőkezűségének és Nemes valójának Tanuját adá abban, hogy tegnap több mint 70 embert Apitiusi⁴⁾ bőséggel és fényességgel megvendégelt. Az eledelnek és italoknak válogatott volta, a' Magyaradi, Somlyai, Tokaji, Rhenusi, Kampániai s egyéb borok elég bizonyosságát adták a nemeslelkű gazda szívességének, de a' melyeknek csak addig gyönyörködhetik az azokban részesülő, míg a' gyomornak ingerei tartanak; hanem a' lélek mást, ezeknél nagyobb, tartósabbat, égiebbet keres, s azt Tökölinek nyájassá-

¹⁾ A Bács-Bodrog vármegyei Történelmi Társulat Évkönyvének 1911. évi I—II. füzeteiből.

²⁾ Ld. az Évkönyvünk XXIV. évfolyamának IV. füzeteiben megjelent necrológiát.

³⁾ Atyám még Temes és Maramaros vármegyék táblabírája is volt, a' halálakor mondott s birtokomban levő halotti beszéd szerint, mely meghatározó beszédet 1847-ik évi február hó 15-én tartotta fölötté néhai Herceg Benjamin bajnai ref. lelkész, kinek mely tartalmu beszédei meghallgatására a város más felekezeti értelmisége is tömegesen szokott megjelenni.

⁴⁾ Apicius Marcus Gabius sokat emlegetett inyenc Augustus és Tiberius idejében; a szakács mesterséget sok új találmánnyal gazdagította. (Pallas Lexikona.)

gában, leboacsátkozásában, ömledezéseiben találja. Hallám én mit tett Tökölly az Ország gyűlésén, mit a Csanád Vármegyei Fő Ispánnak Gróf Széki Teleki József Urnak Hivatalába volt beiktatása Innepén, 's e' mostani Tettével oly eleven be nyomást hagyta lelki Valómban, mintha mind az Ország gyűlésén mind az említett Innepén jelen voltam volna azon alkalmakban, melyek az ő Hazafiságának örök emlékeivé váltak. Hallám azon készüléket is, melyet Gróf Revisnyei Reviczky Ádám Ur Ő Exczellentiájának Leopold Császári Rend 's a Szardiniai K. Móríz és Lázár Rend Vitézének, Ő Császári es Apostoli Királyi Felsege belső titkos Tanácsosának 's Kamarásának, Királyi Fő Udvari Mesternek, s Fő Cancelláriusnak Borsod Vármegyei Fő Ispányi Hivatalába leendő beiktatása Innepére teendő; hallám hogy nemesak Maga, mint a tegnapi ülésben kinevezetett követete ezen Vármegyének menendő, hanem magával maga költségen többeket is viendő, 's tüstént tevém azon következtetést, hogy ő semmi alkalmat el nem mulat, melyben a Nemzeti dicsőség fényére valamit tehet.

Eddig a levélnek a Tökölly-Popovics Száva aradi és temesi földbirtokosra vonatkozó közérdekű tartalma, ki Aradon 1761-ben született s meghalt ugyanott 1842-ben; ki 1800-ban a nemesi fölkelésben az aradi ezred parancsnoka volt, az 1802-iki országgyűlésen jelentékeny szerepet játszott és a magyar alkotmány buzgó védelmezője volt; ki 1838-ban alapította Budapesten a Tököllyanumot, pénzben és ingatlanokban 200000 frtnyi alapítvánnyal ama szegény és tehetséges gör. kel. szerb fiúk számára, kik Pesten a tud. egyetemet látogatják, tehát akik magyar nyelvben nyerne magasabb kiképzést s ki sok más alapítványa mellett a m. tud. akadémiának is 2000 frtot s a debreceni kollégiumnak 1000 frtot hagyott, mely utóbbiak is jelentékeny összegek voltak abban az időben.¹⁾

Ennek a nagy alapítónak és hazafiúnak ember voltát jellemzik a levél hivatkozott sorai, szépen és hiven, mint ahogy egy magas idealizmussal eltelt lélek közvetlen tapasztalatából, fölismerésének igazságából eredt.

A „szerbek jötevője“ — amint őt nevezik — élete hosszú folyamán fényes bizonyítékait adta, hogy egyszerű nemzeti törekvéseinknek is támogatója volt. Ilyen nemesen érző szív és fenköltlen gondolkodó nagy lélek ember voltát bizonyára bővebb adatokkal jellemző annalesek is vannak, de felette érdekesnek tartom, hogy milyenek ismert fel őt, mikép gondolkozott föléte egy korabeli tősgyökeres magyar táblabíró, és pedig Bács-Bodrog vármegyének táblabírája, ki bizony nem a Rhenusi, sem a Kampániai boroktól volt elragadtatva, hanem a nagy ember szellemétől, — s tartóssat és égiel kereső látókői szeme előtt feltárult a jövő, melyben Tökölly a nemzeti dicsőség oltárán is gyújtogatta az áldozati lángokat.

Ha fontos ma például az esztétikai irodalomban annak megállapítása is, hogy az író emberi mivoltát milyen aprólékos gyöngeségek egészítik ki (mikor Schakespeare emberi alakját is ilyen módon akarják az irodalomtörténetbe beállítani, hiven, hogy így ítélhető meg alaposan a költő nagysága): annál fontosabbnak és örvendetesebbnek tartom, ha a művelődéstörténet nagy alakjairól a kiváló tetteik és egyéniségük harmoniaját megerősítő újabb adatok jutnak napvilágra, — a nagy elődök dicsőségére és az utódok buzgítására.

Szól tovább a levél:

„Mi egyre foglalatoskodunk az országos összeírás szövevényes munkájában s bár nagyon terhes is legyen az, én mégis szakasztok időt, minden este feljegyezni azt, amit aznap láttam s tapasztaltam, és hogy esméretem lehesen jegyzeteimről, naplókönyveimnek (Diarium) egy, egyszerű kivonatát ime közlöm veled:

Ebéd után Barátomnak Bydeskutinak és Tessenyi János urnak a vármegye egyik aljegyzőjének társaságában elmentem a halhatatlan Hunyady János Palotáját kö-

zelebről megszemlélni. Látám azt, s látására egy vallásos szent tűz járta által egész Valómat. Lelkem eleibe állott a' nagy Hős, a' Haza Ör Angyala, a Török Menköve egész teljében Méltóságának. Behatván az Udvarra, látám hogy a roppant Palota körülveszi a 4. szegű Udvart 2. emeletre hatott épületekkel, melyeknek mohos falait derékon a később kor beféherítette és rajtuk 5. láb magasságu, 3. láb szélességű ablakokat nyitattott azon kicsinyek helyett, melyeknek mássai az Épület 4. szegletén, még most is avultságának kormában meredező, és a' bele lőtt Ágyu golyóbisokkal borzasztó bástya, idomára épült falaiban láthatók. Bé lépék egy nagy osztályba, melyben részént a' Magos és erős boltozatot viselő vastag oszlopok körül, részént az Osztály térében, a pus-káknak minden Nemei elmés rendel felállongatva szintén a' menyezeti az oszlopok körül; a téren pedig fektetve, csinos alakokban lerakva, a' kardok felfüggesztve, a' sisakok a' magas polczokra helyeztetve tartatnak, a' zászlók felállongatva piperészkednek, 's mind másutt is több helyeken s pontokon más más idomú szabásu sisakokban, pánczélokban, vasderekakban, keztyűkben, nadrágokban, sarukban állonganak a hajdankori Vitézeknek, embernyi termetű, rettentő Büsztsjei, borzasztó nagyságu fegyvereket, buzogányokat, melyekhez hasonló csak Herkulesé, Toldi Miklósé, Kinizsijé, vagy magáé Hunyadié lehetett, tartván izmos kezeikben, 's villogó nagy szemekkel 's bajuszaikkal még lelketlen termetükben is rémitvén a reájuk andalodott élöket. A fegyverek száma haladja a' 30,000-et 's 40,000-hez közel van. Ott lehet látni az Angoly gondolta Congrev-rakétájának is egy példányát. Egyébiránt az egész épületnek egyéb Osztályait most a katonaság lakja. — Áldást mondván Hunyadinak szent emlékére kilépék az Épületből s menék az, azt körül fogó 's a' bástyáig terült Udvarnak déli körébe, melyben látám a' bombázó öblös érczetek; látám a' nagy Ágyuknak többféle nemeit, melyek vasból és ércből öntettek 's itt esantérokra sorba lerakva tartatnak; látám a számtalan golyóbisoknak, kartácsoknak sűrű kazalját, melyek a földbe süllyedett s egymást érve szoros területben nyomtatott török golyóbisokon nyugosznak míg a Halál Angyala maga szolgálatjára nem inti őket. De elég lévén ma ennyit látni, szivemnek hév buzgalma között elhagyám Barátom társaságában a Halál Völgyét, 's az Udvar északi részében még két területben feküdt Vas és ércz Ágyukat megszemlélvén, a' bástyanak magos boltozat fedezte egyik sikátorán, és három felvonó hidakon által a Pétervári kapun ki, a' Várnak déli részére vezettek Barátim, s onnan bal kézre éjszak kelet közé fordulván, egy széles kasszállón keresztül ültetett szép Alléban, reményfák között, lépdeltünk ...“

A levél végén:

„Az Országos öszve írást szoktuk csak delután I vagy I', óráig folytatni, most éppen Méhalán Temesvárnak tő szomszédaságában, majd a Temesvári Fabrikban, 's a' munka után Temesvárra járunk naponta ebédre, és az ebéd utáni időt mindig sétálásokra 's vizgálásokra fordítván, nyerek időt tapasztalásokat is tenni. Most következik Pünkösöd, léssen 2¹/₂ üres napom, azért szándékomban áll Lippára, Világosvárra, Solymosra, Aradra rándulni 's a' mi nevezetességet lelek feljegyezni. Így kívánom lefutni azon pályát, mely az országos összeírással való foglalatosság közben előttem nyitva áll, 's úgy térni vissza nagy és nevezetes Megyénk kébelébe, mint a Hümmetosi Mész, mely Thümmösszal, Origanummal, és Thümmbrával rakva szálldos köpűjébe, hogy az én derék Honnosaim meg esmerjék, hogy az időt Munkásságban töltötte a Te egyenes szívű 's Tégedet, 's veled minden jókat állhatosan szerető Barátod Dömötör Pál.“

Közi: Dömötör Pál.

A magyar királyi államvasutak .:

M E N E T R E N D J E.

Ervényes 1911. évi május hó 1-étől.

Budapestről indulás: reggel 7:10 (gyors), 7:45, 12:50, délután 3:20 (gyors), 6:05, 10:10 órákor.

Zomborból Szabadkára reggel 5:05, 8:09 (gyors), 11:36, 4:25 és este 8:59 órákor.

Szabadkáról Zomborba reggel 5 órákor, 10:25, délután 1:45, 6:55 (gyors) és 7 órákor.

Zomborból Gombosra reggel 6:55, 12:07, délután 3:41, 8:11 (gyors).

Gombosról Zomborba reggel 7:19 (gyors), 10:22, délután 3:31 és 7:45.

Zomborból Óbecsére 3:10 reggel, 7:51 reggel és 4:35 délután.

Óbecséről Zomborba 3:44 reggel 9:10 reggel és 2:33 délután.

Zomborból Ujvidékre reggel 2:30 és 6:51 órákor és délután 3:46 órákor.

Ujvidékről Zomborba reggel 2:17 és 7:51 órákor és délután 1:55 órákor.

Zomborból Bajára reggel 4:10, 6:45 órákor, délután 12:30 és 4:23 órákor.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 7:22 órákor, délután 1:15 és 5:15 órákor.

Ujvidékről Titeire reggel 6:54 és délután 5:25 órákor.

Titeiről Ujvidékre reggel 3:32 és délután 1:15 órákor.

Hegyes—Feketehegyről Palánkára reggel 7:10, délután 3:20 és 7:47 órákor.

Palánkáról Hegyes—Feketehegyre reggel 3:00, 8:18 és délután 2:35 órákor.

Szabadkáról Óbecsére reggel 4:37, 11:43 és délután 1:38 órákor.

Óbecséről Szabadkára reggel 4:10, 7:26 és délután 1:10 órákor.

Szabadkáról Bajára reggel 5:05, 10:36, délután 2:30 és 7:25 órákor.

Bajáról Szabadkára reggel 5:17, 10:24, délután 3:00 és 7:32 órákor.

Óbecséről Ujvidékre reggel 4:20, 9:45 és délután 3:45 órákor.

Ujvidékről Óbecsére reggel 4:32, 9:15 és délután 4:53 órákor.

Halasról Bácsalmásra reggel 3:46, délután 12:27 és 6:17 órákor.

Bácsalmásról Halasra reggel 3:42, déli 12 és este 9:00 órákor.

Bácsalmásról Regőcérre reggel 6:20, délután 3:30 és 8:45 órákor.

Regőcéről Bácsalmásra reggel 2:25, 9:40 és délután 6:45 órákor.

Szabadkáról Ujvidékre reggel 5:20 10:30, (gyors), délután 1:44, 5:35 és 6:48 (gyors) órákor.

Ujvidékről Szabadkára reggel 4:23, 7:55 (gyors), 10:40, délután 4:29 (gyors) órákor.

Szabadkáról Szegedre reggel 6:15 és 9:44 órákor, délután 1:50, 6:53, 8:35, 11:05 órákor.

Szegedről Szabadkára reggel 3:05, 7:48 és 11:30, délután 3:12, 4:55, 6:34, 10:20 órákor.

Szabadkáról Cserevenka—Ujgombosra 4:42 reggel, 3:22, 7:17 délután.

Ujgombos—Cserevenkáról Szabadkára 3:05, 11:03 reggel, 4:08 délután.

Szegedről Zentára 4:20 reggel, 1:34 délután.

Zentáról Szegedre 6:30 reggel, 3:30 délután.

Ujgombos—Bácsordas—Palánka 4:58, 8:00 reggel.

Ujpalánka—Bácsordas—Ujgombos 5:00 reggel, 12:53, 5:33 délután.

HIRDETÉSEK.

Házeladás.

A Széchenyi-köruton levő 30. számú ház szabad kézből eladó, esetleg bérbeadó. — Bővebb értesítés a házban kapható.

3-1

5244. kig. 1911.

Pályázati hirdetmény.

Militics községében újabb lemondás folytán megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Az oklevéllel, születési anyakönyvi kivonattal és az eddigi alkalmaztatást igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvények **f. évi augusztus hó 28-ig** nyújtandók be a hódási szolgabírói hivatalnál.

Az állás javadalma:

Az 1908. évi XXXVIII. t. c. alapján biztosított évi 1600 kor. készpénz fizetés és 5 évenként 200 korona korpótlék, mely 800 koronáig emelkedhet.

A község által fizetendő évi 600 korona lakbér.

A vármegyei törvényhatósági bizottság által szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak és fuvarátalány.

A község közel 4000 lelket számlál. A lakosság német ajku és így a német nyelv ismerete megkívántatik.

Hódás, 1911. augusztus 3.

Szemző Károly,

főszolgabíró.

3-1

HUNGÁRIA-FÜRDŐ.

Bérlő: **Germann I.**

GÖZFÜRDŐ:

URAKNAK: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

HÖLGYEKNEK: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután 1/2 2 órától 6-ig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyuk-szemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasárnap délután kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss viz.

:: :: friss viz. :: ::

Meghívó.

Az 1898: XXIII. t. c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó

Zombori Butoripari Árucarnok-Szövetkezet 1911. évi augusztus hó 15-én d. e. 10 órákor saját helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 35. §-a értelmében meghívotnak.

Napirend: Lemondás folytán üresedésbe jött igazgatósági tag választás.

Az esetben, ha a fent kitűzött napra a szövetkezet tagjai határozatképes számban össze nem gyűlnének, akkor a közgyűlés **1911. évi augusztus hó 27-én d. e. 10 órákor** tartatik meg, tekintet nélkül az egybegyűlt tagok számára.

Az igazgatóság.

558/végreh. 1911. szám.

Arverési hirdetmény.

Atulított bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 192. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíróságnak 1910. évi Sp IV 568/9 számú végzése következtében dr. Nikolics György zombori ügyvéd által képviselt Első takarékp. szövetkezet zombori cég javára 200 korona s járuléka erejéig 1911. évi április hó 13 án fogantatott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 640 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 2 ló nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az apatini kir. járásbíróság 1911. évi V 146 5 sz végzése folytán 200 korona tőkekövetelés, ennek 1910 évi december hó 3. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 128 kor. 92 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig alperesek lakásán Satapár községben leendő megtartására **1911-ik évi augusztus hó 23-ik napjának délelőtti 10 órája** napártdól kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénztétel mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el tognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120 §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Apatin, 1911. évi augusztus hó 2 án.

Mesterházy Imre,

kir. bír. végrehajtó.

Kiadó.

Barát-utcában egy 4 szoba, előszoba és mellékhelyiségekből álló parquettirozott, villanyvilágítással ellátott modern lakás **folyó évi november hó 1-ére kiadó.**

Bővebbet **dr. Németh Arthur** ügyvéd ur irodájában. 3-1

Írnok kerestetik.

Órszállási jegyzői irodában folyó évi szeptember 1-én való belépéssel **helyettes írnok** kerestetik havi utólagos részletekben folyósítandó évi 1000 korona fizetés mellett.

Beválás esetén szervezett állásra is kilátása lehet. Pályázatok alulírott-hoz intézendők.

Órszállás, 1911. augusztus 5.

Neszmirák Mátyás,

3-1

jegyző.

7605/tkvi 1911. szám.

Árverési hirdetés.

A zombori királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak özv. Czanovits Péterné sz. Ugrík Verka végrehajtást szenvedő elleni 931 korona 22 fillér tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (és a kir. járásbíró) területén lévő, Zombor város területén fekvő, a zombori 5074. sz. betétben A 1 1—2 sor, 3979, 3980. hr. 555. ö i. sz. 172 □ öles végrehajtást szenvedő nevén álló ingatlanra 2534 korona kikiáltási árban az árverést elrendelte.

Az 1911. évi október hó 19. napján délelőtti 11 órakor a kir. törvényszék árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésben ezen ingatlan az árverési hirdetésben megállapított kikiáltási ár felénél alacsonyabb áron el nem adható.

Ha a kikiáltási ár fokozatos leszállítása következtében a legalsó árba ért el az árverés nem tétetik, a kiküldött az árverést feltüggeszti.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvények 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár %-a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi % áig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell, többé részt nem vehet.

A kincstár, mint árverelő, bánatpénzt letenni nem köteles. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889. XXX. t. c. 10. §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1893. XXIII. t. c. alapján alakult központi hitelszövetkezetek, a javukra zálogjoggal megterhelte ingatlan elárverezésénél. Abban az esetben, amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, a bánatpénz letétele alól fölmentett árverelő a telekkönyvi hatóság felhívásának kézhezvételétől nyolc nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírói letétbe helyezni köteles — Zomborban, 1911. évi július hó 18. án. **Radány Péter** s. k., kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hitelül:

Weber,

telekkönyvvezető.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

Tisztelettel van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy máától kezdve a nagy hírnevű

Müncheni Paulaner serfőzde Salvátor sörgyár

Paulaner söre

kizárólag nálunk kapható. 10-4

RÁCZITS és CZVRKUSITS
fűszer és csemege nagykereskedők Zombor.

Kívánságra házhoz szállítjuk.

„UNIO” JÉGGYÁR
ZOMBOR, Zöldkert-utca.

5041/1911. szám.

Pályázati hirdetés.

Topolya községben üresedésbe jött községi írnyi állásnak betöltése céljából pályázat hirdetettik.

Ezen állás javadalmazása előleges havi részletekben a községi pénztárból 800 korona.

Felhívtnak a pályázni szándékozók, hogy sajátkezűleg irt felszerelt pályázati kérvényeiket a topolyai járás főszolgabirájához **1911. évi augusztus hó 25-éig** annival inkább nyujtsák be, mivel később érkezők figyelembe nem vétetnek.

A választási határnap utólag fog kitézteni.

Topolya, 1911. július hó 30-án.

C s á s z á r,
főszolgabíró.

3-2

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy Délmagyarországban a legnagyobb szabású, modern

jéggárunkat

a mai napon **üzembe helyeztük** és a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll.

Jégmegrendeléseket — levelező-lapon is — elfogadunk és a legkisebb mennyiséget is házhoz szállítjuk.

Zombor, 1911. évi július hó 16-án.

Tisztelettel

„UNIO” JÉGGYÁR.

*-5

27789. szám

alisp. 1911.

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.

Verseny tárgyalási hirdetés.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 26350/1911. I. C. szám alatt kelt rendeletével az apatin—sztapári törvényhatósági közut 10-334—16-740 kilométer szakaszának az 1904. évi XIV. t. c. alapján a vármegye által felveendő költsön terhére leendő kiépítését és azok költségeit engedélyezvén, ezen munkálatok biztosítása céljából ezennel nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdetek.

1. Ezen utépitkezésnél a következő munkák fognak vállalati uton biztosítani:

- a) földmunka;
- b) alapkö, zuzott kavics, kötő- és fedőanyag előállítása, vasúti vagy víziszállítása, berakása, a helyszínére való fuvarozása és a kőpálya előállítása;
- c) fakorlátok szállítása;
- d) kőműves munka.

Ajánlatok ezen összes munkálatokra együttesen teendők.

Az egyes munkálatokra (munkanemekre) külön-külön is lehet ajánlatot tenni, de az egész munkálatra együttes ajánlat is tehető.

2. A munka (szállítás) teljesítésének határideje a munkaátadás napjától számított 24 hét, mely időbe a november hó 1-től március hó 1-ig terjedő téli időszak nem számítatik be.

3. Az ajánlatok egységárrakkal teendők; százalékos árengedményt, vagy felülfizetést tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott és pecséttel lezárt, sértetlen borítékba elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el:

„BÁCS-BODROG VÁRMEGYE ALISPÁNJÁNAK

ZOMBOR.“

Ajánlat a 27789. alisp. 1911. számú versenytárgyalási hirdetésben kiírt apatin—sztapári törvh. közut kiépítésére vonatkozólag kiírt munkálatokra (czikkre, anyagokra).

A kőanyagokra csakis a költségvetésben és a vonatkozó részletes feltételek 22. §-ában körülírt minőségű kőekkel tehető ajánlat. Az ajánlott kőanyag mindegyik fajtájából az ajánlattevő pecsétjével ellátott 2—2 db minta is bemutatandó. Amennyiben a bemutatott kőanyag a budapesti kir. Józsefműegyetem laboratóriumával kapcsolatos kísérleti állomás által már megvizsgáltatott, az ajánlathoz ezen hivatalos vizsgálatról kiadott bizonyítvány, illetőleg ennek hiteles másolata is csatolandó.

Csatolandó továbbá az ajánlati költségvetés melynek megfelelő rovatába úgy az egységárak, mint a tételek összege is feltüntetendő és aláírandó, a fűző zsinór vége pedig ajánlattevő pecsétjével lepecsételendő. A kőanyagok szállítására vonatkozólag a m. kir. államvasutak vonalain a beruházási utépítkezések kőanyagaira érvényben levő, továbbá a helyi érdekű vasutakon Bács-Bodrog vármegyének biztosított viteldijkedvezmények vállalkozónak is biztosítottak a h. é. vasutakon 200 tonna rakományval terhelt, zárt vonatokban szállítandók, mert a kedvezmény csak teljes vonatokra vonatkozik.

Ezen körülmény ajánlattevők által a kőanyagok egységárainak megajánlásánál figyelembe veendő.

4. Az ajánlatok Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalánál (Zombor, vármegyei székház, I. emelet, közigazgatási iktató) 1911. évi augusztus hó 29-ik (kedd) napjának délelőtti 9 órájáig adandók be. A később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

5. Bónatpénzül készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban az ajánlati költségvetés végösszegének 5%-a legkésőbb 1911. évi augusztus hó 28-ik (hétfő) napjának déli 12 órájáig jelen hirdetmény számára való hivatkozással a zombori m. kir. adóhivatalnál teendő le.

Az adóhivatali letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata az ajánlathoz csatolandó.

6. A versenytárgyalás Zomborban a vármegye székházának I. emeleti kistermében 1911. évi augusztus hó 29-ik (kedd) napjának délelőtt 9 órakor fog megtartatni; a versenytárgyaláson, illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

7. A munkálatokra vonatkozó általános és részletes feltételek, tervek és részlettervek, az ajánlati költségvetés, rajzok, minták és az ajánlati minta a zombori m. kir. államépítészeti hivatalban jelen hirdetmény közzététele napjától az ajánlatok benyújtásának határidejéig a rendes hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Az ajánlati minta és az ajánlati költségvetés nyomtatványa ivenkint 30 fillér árban a közigazgatási kiadóhivatalban (vm. székház, II. emelet) a hivatalos órák alatt a vármegyei kiadótól szerezhetők be.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Azon pályázók, kik a szóban levő ipari munkálatok teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbizottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

10. A munkálat elnyerője — az ide vonatkozó munka feltételek értelmében — annak teljesítéséhez hazai és pedig első sorban magyar honos műszaki erőket, tisztviselőket, iparosokat, alvállalkozókat, munkavezetőket, munkásokat stb. tartozik alkalmazni; a munkálathoz szükséges anyagokat (a szállítandó anyagokat) pedig teljesen a magyar szent korona országai termelése és ipara révén tartozik beszerezni.

Ezen kötelezettség teljesítésére nézve minden tekintetben a közszállítási szabályrendelet ide vonatkozó határozmányai irányadók.

11. Azon pályázók, kik eddig Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságával üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességeiket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

12. A munkálat (szállítás) odaitélése felett a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur dönt végérvényesen, aki a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választ.

Zombor, 1911. évi július hó 25-én.

MICHAILOVITS,
alispán.

Bittermann Nándor és Fia könyv- és könyvnyomdájából Zomborban

Keményfa hulladék

igen jutányos ár mellett kapható **Povischil József** fűrészdében **Eszék.** 6-4

Építkezési pályázat.

A szondi plébánián egy melléképület átalakítására (1975 kor. 76 fil. előirányzattal) és két új szállás építésére, vert falakkal (5700 kor. 41 fil. előirányzattal) pályázatot hirdetek.

Az árlejtés **f. évi augusztus hó 14-én d. e. 9 órakor** lesz a szondi plébánián.

Költségvetés és tervek ugyanott bármikor megtekinthetők.

Plébános.

Értesítés.

Van szerencsém a t. vadász uraknak szives tudomására hozni, hogy m. kir. lőporárudámban sajátkezűleg töltött kész és üres valódi **angol Eley** és **Hirtenbergi** töltények mindenkor kaphatók.

Magamat a t. vadász urak szives figyelmébe ajánlva, vagyok 20-12 kiváló tisztelettel

Lugumerszky P. Szvetozár

Zombor, Kossuth L.-utca, a nagy tőzsde mellett.

!!MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!!

Mielőtt gazdasági motort cséplők, szeckavágók, morzsolók, darálók és kisipari gépek hajtására venne, okvetlen kérjen ajánlatot 50-24

VARGA N.

gépműhelye

ZOMBOR, Militicsi-utca 11.

saját rendszerű és saját készítményű

!! nyersolajmotorról !!

Legolcsóbb üzem és a legolcsóbb motor a világon!

Uzemköltség lóerőóránként 1 fillér!!